

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 08.06.2021 klo 09.30 / E 55/2021 vp
Asia: E 55/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta

Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto

Komissio pyrkii edistämään ja kehittämään luonnonmukaista viljelyä (luomu) osana *European Green Deal* -ohjelmaansa. Luomuviljelyn hyödyt on tunnustettu tutkimuksessa ja käytännössä:

- luomu toimii uusien resurssitehokkaiden viljelymenetelmien kokeilukenttänä
- väkilannoitteiden käyttökielto luomussa kannustaa ravinteiden kierrätykseen ja lannoituksen hyötyjen tarkkaan arviointiin
- luomun viljelykäytännöt sitovat maaperään hiiltä, vaikka ne on alun perin kehitetty säilyttämään ja sitomaan typpeä (nurmet, kerääjäkasvit, syväjuuruisuus, syyskasvit kierrossa)
- torjunta-aineettomuus kannustaa kehittämään torjuntakeinoja, jotka tulevat tarpeen laajemmin peltoviljelyssä torjunta-aineresistenssin levitessä ja haitallisimpien torjunta-aineiden kiellon myötä
- luomu tarjoaa monimuotoisuushyötyjä sekä pölyttäjille, maaperäeliöille että linnuille

Ehdotetut toimenpiteet ovat erinomaisesti kohdennettuja ja vievät luomualaa strategisesti hyvään suuntaan.

- ”Toimintalinja 1: kysynnän kasvattaminen ja luottamuksen varmistaminen” pyrkii ratkomaan merkittävää riskiä tuotevääreännöksille ja varmentamaan, että EU:n ulkopuolella tuotettu luomu on todella tuotettu tuotantoehtojen mukaisesti.

- ”Toimintalinja 2: 2030 siirtymän tukeminen” pyrkii levittämään hyviä käytäntöjä eri maiden välillä. Useat maat ovat edelläkävijöitä luomun eri osa-alueissa (esim. Itävalta, Hollanti, Tanska ja Viro), joten opittavaa toisilta mailta on paljon.

- ”Toimintalinja 3: kestävän kehityksen lisääminen” mallitiloineen ja kehityskohteineen voi edistää kestävästä kehityksestä sekä luomu- että tavanomaisilla tiloilla. Monimuotoaineistot (*evolutionary/participatory plant breeding*) on ollut tutkimuksessa erittäin tehokas keino parantaa satotasoa ja sopeuttaa viljelylajeja muuttuvaan ilmastoon ja tautipaineeseen. Keinot luomun satotasojen nostoon mahdollistavat myös korkeammat satotasot pienemmillä lannoitetasoilla luomun ulkopuolella.

Kaikkiin toimintalinjoihin on sisällytetty käytännön työtä, säätelyä ja tutkimusta. Toimintalinjojen toteuttaminen ohjaa kestävän maatalouden kehittämistä pitkäjänteisesti. Samalla parannetaan

Tuomas Mattila, erikoistutkija

7.6.2021

SYKE/2021/1550

koko maataloussektorin mahdollisuuksia sopeutua ilmastonmuutokseen ja tulevaisuuden tuotantoympäristöön.

Suomen osalta haasteena näiden toteuttamisessa tulee olemaan sopeuttaminen muuhun lainsäädäntöön ja maatalouden ohjaukseen. Esimerkiksi monimuotoaineistot ja niiden jalostaminen tilalla voi olla ristiriidassa siementuotannon muun säätelyn kanssa, joka on painottunut aiemmin lajikepuhtauden ja jalostajan oikeuksien varmistamiseen. Samoin uusien kasvipohjaisten torjunta-aineiden käyttö aiheuttaa ristiriitaa kasvinsuojeluaineiden rekisteröinnin ja tuotevalvonnan kanssa.

Suurin haaste tiedonannon tavoitteiden ja muun ohjauksen yhdistämisessä on meneillään oleva CAP-uudistus. CAP2027-uudistus asettaa suuntaviivat maatalouden kehitykselle 2030-luvun alkuun saakka. Luomuala on esittänyt epäilyksiä siitä, että siinä tehtävät ratkaisut (esim. vaatimus kotieläinten siirtoon luomuun edellytyksenä peltoalan luomussa pysymiselle), johtaisivat luomualan supistumiseen tukikauden alussa. On epäselvää, saadaanko muilla toimilla luomualaa kasvatettua siinä määrin, että kokonaisluomuala kasvaisi.

Toimintasuunnitelma tarjoaa hyviä välineitä luomun ja koko maatalouden kehittämiseksi. Samalla suunniteltu kehittäminen vaatii muutoksia maatalouden säätelyssä laajemminkin. Kuvatus kaltainen läpileikkaava strateginen kehittäminen voi törmätä useisiin rajoitteisiin, jotka on tehty enemminkin nykytilan säilyttämiseksi kuin järjestelmän uudistamiseksi.

Jakelu Maa- ja metsätalousvaliokunta, SYKE Kirjaamo
Tiedoksi Kopionsaajat, Suomen ympäristökeskus SYKE